

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa: **LikoSpol., a.s.**, so sídlom Miletičova 23, 821 09 Bratislava, IČO: 35 730 234, právne zastúpený: *Consilior Iuris, s.r.o., Miletičova 23, 821 09 Bratislava, JUDr. Róbert Dupkala, konateľ*, proti odporcovi: **Daňový úrad Bratislava II**, Dr. Vl. Clementisa 10, 820 09 Bratislava, o návrhu na ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy vo veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 3S/1/2011, v konaní o návrhu na vylúčenie sudkýň Krajského súdu v Bratislave, takto

r o z h o d o l :

Sudkyne Krajského súdu v Bratislave JUDr. Viera Šebestová, JUDr. Dáša Filová a JUDr. Anna Peťovská PhD. **nie sú vylúčené** z prejednávania a rozhodovania veci vedenej na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 3S/1/2011.

O d ô v o d n e n i e

V hore označenej veci podaním zo dňa 18.11.2014 navrhovateľ žiadal o vylúčenie sudkýň Krajského súdu v Bratislave JUDr. Viery Šebestovej, JUDr. Dáši Filovej a JUDr. Anny Peťovskej PhD., ktorú odôvodnil tým, že dňa 05.01.2011 podal návrh na Krajský súd v Bratislave podľa § 250v O.s.p. na ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy a zo strany súdu vo vzťahu k navrhovateľovi neboli vo veci vykonané žiadne úkony viac ako štyri roky, čo sa podľa jeho názoru nedá vysvetliť žiadnym iným spôsobom ako tým, že sudcovia v senáte 3S sú v predmetnej veci voči ich spoločnosti zaujatí.

Zároveň uviedol, že podal sťažnosť na prieťahy v konaní a je teda daný dôvod pochybovať o nezaujatosti sudcov.

Na podklade uvedeného predložil Krajský súd v Bratislave dňa 23.09.2015 spis na rozhodnutie o vylúčení sudkýň Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky s ich vyjadrením k námietke zaujatosti v danej veci.

JUDr. Viera Šebestová, JUDr. Dáša Filová a JUDr. Anna Peťovská PhD. k vznesenej námietke zaujatosti uviedli, že so zreteľom na pomer k veci, k samotným účastníkom konania a k právnenému zástupcovi žalobcu sa necítia byť zaujaté, účastníkov konania a právneho zástupcu nepoznajú a JUDr. Anna Peťovská PhD. navyše uviedla, že nie je ani referujúcim sudcom v danej veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky posúdiac návrh žalobcu, ako aj vyjadrenie členiek senátu 3S Krajského súdu v Bratislave, prejednal námietku zaujatosti bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá Občianskeho súdneho poriadku, ďalej len „O.s.p.“) a dospel k záveru, že niet zákonného dôvodu na vylúčenie sudkýň z prejednávania a rozhodovania právnej veci.

Predmetom konania je návrh na ochranu pred nezákonným zásahom orgánu verejnej správy podľa § 250v O.s.p., ktorým navrhovateľ žiadal,

aby súd **z a k á z a l** Daňovému úradu Bratislava II pokračovať v porušovaní práva navrhovateľa pokračovaním v daňovom exekučnom konaní vedenom proti navrhovateľovi na základe exekučného titulu – rozhodnutia zo dňa 24.08.2004 číslo 601/230/134051/04/Tak,

p r i k á z a l daňové exekučné konanie vedené proti navrhovateľovi na základe exekučného titulu – rozhodnutia zo dňa 24.08.2004 číslo 601/230/134051/04/Tak **z a s t a v i ť** podľa § 80 ods. 1 písm. b/, písm. g/ zák. č. 511/1992 Zb. a to v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto uznesenia,

a p r i z n a l mu náhradu trov konania.

Podľa čl. 141 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) súdnictvo vykonávajú nezávislé a nestranné súdy. Súdnictvo sa vykonáva na všetkých stupňoch oddelene od iných štátnych orgánov. Podľa čl. 144 ods. 1 ústavy sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 2 a 5 a zákonom.

Podľa § 2 ods. 1 a 2 zákona č. 385/2000 Z.z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 385/2000 Z.z.“) sudca je predstaviteľ súdnej moci. Právomoc súdu sudca vykonáva na nezávislom a nestrannom súde oddelene od iných štátnych orgánov. Sudca je pri výkone svojej funkcie nezávislý a zákony a iné všeobecne záväzné právne predpisy vykladá podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia; rozhoduje nestranné, spravodlivo, bez zbytočných prietáhov a len na základe skutočností zistených v súlade so zákonom.

V záujme záruky nezávislosti a nestrannosti výkonu sudcovskej funkcie je sudca povinný dbať svojím správaním na to, aby jeho nestrannosť nebola dôvodne spochybňovaná. V občianskom živote, pri výkone funkcie sudcu, aj po jeho skončení sa sudca musí zdržať všetkého, čo by mohlo narušiť vážnosť a dôstojnosť funkcie sudcu alebo ohroziť dôveru v nezávislé, nestranné a spravodlivé rozhodovanie súdov. Z toho vyplýva, že sudca musí byť nielen nestranný, ale sa musí ako nestranný javiť navonok (§ 30 zákona č. 385/2000 Z.z.).

Sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania vecí, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti (§ 14 ods. 1 O.s.p.).

Účelom citovaného zákonného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednávaniu vecí, k nezaujatému prístupu súdu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska uvedeného ustanovenia je právne významný vzťah sudcu, a to buď: **1. k veci** (o vzťah tejto povahy ide napríklad vtedy, keď sudca je účastníkom alebo vedľajším účastníkom konania, keď má osobný záujem na určitom výsledku konania, ale tiež vtedy, keď sudca verejne – napríklad prostredníctvom médií alebo iným spôsobom vyjadril právny názor na vec, ktorý je objektívne spôsobilý ohroziť jeho nestrannosť), **2. k účastníkom konania** [o takýto vzťah ide v prípade vzťahu sudcu charakteru rodičovského, manželského, súrodeneckého alebo iného blízkeho rodinného vzťahu alebo relevantného osobného vzťahu (tak pozitívneho alebo negatívneho)], **3. k zástupcom účastníkov konania**, ktorý je charakterizovaný obdobne ako vzťah k účastníkom konania.

Pomer k veci ako okolnosť spochybňujúca nezaujatosť sudcu predpokladá situáciu, keď sudca je právne zainteresovaný na výsledku konania. O pomere k účastníkovi alebo k zástupcovi ako okolnosti vzbudzujúcej pochybnosti o nezaujatosti sudcu možno uvažovať, ak sa zakladá na príbuzenstve, či iných kladných alebo záporných vzťahoch sudcu k účastníkom alebo k ich zástupcom. Zákonom predpokladané dôvody podmieňujúce zaujatosť alebo nezaujatosť sudcu na prejednanie a rozhodnutie pridelenej veci musia vyplývať z objektívnych skutočností.

V námietke zaujatosti účastník *nemôže ako dôvod použiť okolnosti, ktoré spočívajú v postupe súdu v konaní o prejednaní veci. Postupom sa rozumejú procesné úkony súdu vrátane rozhodnutí, ktoré upravujú vedenie konania. V širšom chápaní môžeme k postupu sudcu priradiť aj jeho rozhodnutie vo veci samej, ktoré je jeho ústavnou povinnosťou a preto túto okolnosť, že v inej veci meritórne rozhodol v prípade v jeho neprospech zásadne nemožno použiť ako dôvod na námietku zaujatosti. Ide o procesné úkony a rozhodnutia, ktoré upravuje Občiansky súdny poriadok, ktoré sú ním predvídané a majú upravené svoje účinky na priebeh konania. Iné úkony a rozhodnutia, ktoré sú výsledkom procesnej improvizácie v postupe súdu za splnenia aj ostatných zákonných podmienok nemožno použiť ako dôvody na námietku zaujatosti. Sudcu nemožno vylúčiť nielen pre úkony v prejednávanej veci, ale ani pre úkony v iných právnych veciach vrátane rozhodnutí, ktoré vydal.*

Zaujatosť konkrétneho sudcu v prejednávanej veci musí vyplývať z objektívnych okolností podmieňujúcich jeho vzťah k predmetu konania alebo jeho vzťah k účastníkom tohto konania alebo k ich zástupcom. Povinnosť preukázať okolnosti odôvodňujúce zaujatosť konajúceho sudcu na prejednaní a rozhodnutí mu pridelenej veci spočíva na tom, kto vzniesol námietku zaujatosti. Základom na záver o nevyhnutnosti vylúčiť sudcu z prejednávania a rozhodovania vecí je pochybnosť o jeho nezaujatosti.

Meradlom pre hodnotenie objektivity sudcu nemôže byť subjektívne hľadisko účastníka konania, ktoré je spravidla motivované tým, že súd nekoná a nerozhoduje podľa jeho predstáv. Takéto hodnotenie správnosti súdneho konania, resp. rozhodovania nepatrí účastníkovi konania a nemôže objektívne zakladať pochybnosti o nezaujatosti sudcu.

Dôvodom pre vylúčenie sudcu z prejednávania a rozhodovania veci nemôže byť ani samotná okolnosť, že súd je v konaní nečinný. Takýto dôvod nemožno bez ďalšieho považovať za okolnosť vzbudzujúcu pochybnosti o nezaujatosti.

Predpokladom skutočného uplatnenia zásady rovnosti účastníkov v konaní a zaistenia záruk správneho a spravodlivého rozhodnutia je, aby v konaní konal a rozhodoval sudca nezaujatý, ktorý nie je v žiadnom osobnom vzťahu k účastníkom a k ich zástupcom, a ktorý nie je žiadnym spôsobom zainteresovaný na výsledku konania. V súlade s tým zákon v ustanovení § 14 ods. 1 O.s.p. konštruje ako dôvody vylúčenia sudcu sudcov pomer k veci, k účastníkom alebo ich zástupcom. Zákon zakladá vylúčenie sudcu na existencii určitého dôvodu vymedzeného takými konkrétne označenými a zistenými skutočnosťami, vo svetle ktorých sa javí sudcova nezaujatosť pochybnou. Vylučuje sa tým subjektívny pohľad na vylúčenie sudcu; na to, aby bol sudca vylúčený, nemôžu postačovať pocity účastníka o tom, že možno mať pochybnosti o nezaujatosti sudcu, ale musí byť zistený dôvod, z ktorého vyplýva, že možno pochybovať o sudcovej nezaujatosti.

V tejto súvislosti Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 47/05, v ktorom ústavný súd vyslovil právny záver, že *„obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu, to znamená, že súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadŕžal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutie vo veci“*. Ústavný súd Slovenskej republiky nestrannosť sudcu judikoval aj v ďalších rozhodnutiach (pozri bližšie napr. sp. zn. III. ÚS 71/97, I. ÚS 73/97).

Uplatnená námietka zaujatosti pre pomer sudcu k veci musí byť v príčinnej súvislosti s predmetom daného konania (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 76/1999 z 20. júla 1999).

Nestrannosť treba skúmať z dvoch hľadísk, a to zo subjektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť osobné presvedčenie sudcu prejednávajúceho prípad, a z objektívneho hľadiska nestrannosti, t.j. v danom prípade treba zistiť, či sú poskytnuté dostatočné záruky pre vylúčenie akejkolvek pochybnosti v danom smere. V prípade subjektívneho hľadiska nestrannosti sa nestrannosť sudcu predpokladá až do predloženia dôkazu opaku (Piersach v. Belgicko - rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 1. októbra 1982).

Existencia nestrannosti musí teda byť určená podľa subjektívneho hľadiska, to znamená na základe osobného presvedčenia a správania sudcu v danej veci, a tiež podľa

objektívneho hľadiska, t.j. zisťovaním, či sudca poskytoval dostatočné záruky, aby bola z tohto hľadiska vylúčená akákoľvek oprávnená pochybnosť (pozri rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 16/00).

Nestrannosť sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Nestrannosť sudcu je zvyčajne definovaná ako „**absencia predsudku alebo zaujatosti v konkrétnej veci.**“

Za objektívne pritom nemožno považovať ani to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje. *Aj pri zohľadnení teórie zdania môže byť sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci iba v prípade, keď je celkom zjavné, že jeho vzťah k veci, účastníkom alebo ich zástupcom dosahuje taký charakter a intenzitu, že aj napriek zákonom ustanovenej povinnosti nebude môcť rozhodovať „sine ira et studio“, teda nezávisle a nestranne.*

I keď zákon v § 14 ods. 1 O.s.p. spája vylúčenie sudcov z prejednávania a rozhodovania vo veci nielen so skutočne preukázanou zaujatosťou, ale aj vtedy, ak možno mať čo i len pochybnosť o ich nezaujatosti [pozri tiež zásady prijaté judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva najmä vo veci *Delcourt v. Belgicko*, podľa ktorých spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná ("*justice must not only be done, it must also be seen to be done*")], nemožno prehliadať, že rozhodnutie o vylúčení sudcu podľa § 14 ods. 1 O.s.p. predstavuje výnimku z významnej ústavnej zásady, že nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky). **Vzhľadom na to sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania pridelenej veci len celkom výnimočne a zo skutočne závažných dôvodov, ktoré mu zjavne bránia rozhodnúť v súlade so zákonom objektívne, nezaujato a spravodlivo.**

Z vyššie uvedeného vychádza aj judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorá rozoznáva subjektívne hľadisko nestrannosti sudcu, zahrňujúce osobné presvedčenie a správanie sudcu vo veci a hľadisko objektívne, založené na existencii dostatočných záruk pre vylúčenie akýchkoľvek pochybností o zaujatosti sudcu (napr. *Saraiva de Carvalho* proti Portugalsku, 1994, *Gautrin* a ďalší proti Francúzsku, 1998). Preto k vylúčeniu sudcov z prejednávania a rozhodovania veci môže dôjsť len vtedy, keď ich vzťah k veci, k účastníkom alebo ich k zástupcom dosiahne takú intenzitu, že nebudú schopní nezávisle a nestranne rozhodovať (II ÚS 105/01, Sbírka nálezů a usnesení ÚS ČR, sv. 23, nález č. 98, str. 11).

Vzhľadom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 15 ods. 1 O.s.p. nezistil žiadnu okolnosť u sudkýň JUDr. Viery Šebestovej, JUDr. Dáši Filovej a JUDr. Anny Peťovskej PhD., ktorá by bola z hľadiska § 14 ods. 1 O.s.p. právne relevantná, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 01.05.2011).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu **nie je** prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 29. septembra 2015

JUDr. Gabriela GERDOVÁ, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Emília Čičková